

Woorden en cognitie

Cognitieve linguïstiek

Ad laatste college - tweetaligheid

Tweetalige ontwikkeling

-
- **Onderscheid:** *maatschappelijk bilinguïsme*
- *individueel bilinguïsme*

- Wanneer wordt meestal een kind tweetalig opgevoed?
- Hoe moet de opvoeding ideaal verlopen?
- Ervaringen?

Woorden en cognitie

- Theo Janssen
- Matthias Hüning

Vraagstukken bij de tekst

1. Het communicatieproces, kun je beschrijven hoe het precies afloopt?
2. Wat wordt met de termen *open en gesloten woordklasse* bedoeld? Geef je voorbeelden?
3. Wat is het onderzoeksveld van de lexicale morfologie? Hoe verschilt die van andere soorten morfologie? Wat is morfologie?
4. Hoe begrijpen we de werkelijkheid om ons heen? Hoe werken we aan de hand ervan met het toekennen van de betekenis aan woorden?
5. Hoe groeperen we verwante woorden bij elkaar?
6. Wat is de *prototypetheorie*?
7. Een *taalteken*: wat is dat? Hoe begrijp je dat? Wat zijn de kenmerken ervan?
8. Wat is *homonymie* en *polysemie*? Geef jij voorbeelden in het Tsjechisch, Nederlands en Pools? Schieten jou voorbeelden te binnen waarbij je als student van het Nederlands problemen mee had bij het verwerven van het Nederlands?
9. Wat wordt in dit hoofdstuk precies met *monosemie* bedoeld?

Vraagstukken bij de tekst

1. Hoe wordt de term *betekenis* in dit hoofdstuk gepresenteerd?
2. Wat zijn *gelede en ongelede* woorden?
3. Wanneer spreken we van *gemotiveerde woorden*? Bedenk ook andere voorbeelden.
4. Wat wil het voorbeeld van het woord *ziekenhuis* over het toekennen van betekenissen zeggen?
5. Wat zijn *syntagmatische indicaties en paradigmatische relaties*, waar zijn ze goed voor?
6. Kijk naar voorbeeld 10 op pg.65. Er zijn twee woorden: *verliteratueerd, literatuurziekte*. Je bent een vertaler naar het Tsjechisch/Pools. Hoe ga je met zulke woorden om? Wat zijn dus de morfologische mogelijkheden van het Tsjechisch om dergelijke woorden te vertalen?
7. Kijk naar voorbeeld 11: hebben we in het Tsjechisch/Pools ook dergelijke cultuurgebonden woorden zoals *verpolderen*?
8. Wat verstaan we onder *morfologische productiviteit*?
9. Tsjechisch/Pools – voorbeelden van *conversie, woordversmelting*?
10. Tsjechisch/Pools versus Nederlands wat de acroniemen betreft – vergelijkbare hoeveelheid en gebruik? Andere voorbeelden van acroniemen die losgemaakt werden van hun oorspronkelijke betekenis in alle drie talen?

Vraagstukken bij de tekst

- Woordbetekenis: structuur en dynamiek:
- Werk in tweetallen: Lieke en Marta werken alleen. Bedenk een aantal categorieën, zoals *vogels* en denk zelf welke leden van de categorie jou als eerste in jouw moedertaal te binnen schieten. Probeer de categorieën aan de hand van het verschil tussen Nederlandse en Tsjechische/Poolse mentaliteit of culturele kennis of extralinguïstische context te bedenken.
- Voorbeeld: Je weet dat als je het woord *vogel* zegt, denkt de Tsjech b.v. eerst aan een duif en de Nederlander b.v. aan een kauwtje (kavka).
- Maak zelf een rijtje van max 5 meest voorkomende exemplaren van de categorie.

Vragen bij de tekst

1. Wat is *metonymie*, *metafoor*?
2. Wat is een *morfologische categorie*?
3. Wat is de *semasiologische* en *onomasiologische benadering*?
4. Wat zijn de manieren om de relaties tussen woorden te kunnen categoriseren? Voorbeelden?
5. Wat kun je over de referentiemogelijkheden van persoonlijke voornaamwoorden zeggen?
6. Wat kun je over de referentiemogelijkheden van aanwijzende voornaamwoorden zeggen?
7. Wat wordt er met *deixis* bedoeld? Wat kun je over voorbeeld 25 zeggen? Hoe gaat het Tsjechisch hiermee om?